

ВВЕЗЕННЯ І ВИВЕЗЕННЯ КУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Актуальність роботи

Питання ввозу та вивозу культурних цінностей підіймається :

- під час купівлі-продажу культурних цінностей, обміну на взаємовигідних умовах, отримання у подарунок, тощо;
- під час тимчасового вивозу для організації виставок, для проведення реставраційних робіт і наукових досліджень, у зв'язку з театральною, концертною та іншою артистичною діяльністю, в інших випадках, передбачених законодавством України.

Дане питання регулюється великою кількістю нормативно-правової бази. Робота полягає у систематизації проблем ввезення та вивезення культурних цінностей через митний кордон України. Зазначена тема підіймається досить часто, отже проведення дослідження що до оцінки вимог до ввезення та вивезення культурних цінностей в Україні має актуальний характер.

Матеріали і результати досліджень

Культурні цінності - об'єкти матеріальної та духовної культури, які мають художнє, історичне, етнографічне та наукове значення і підлягають збереженню, відтворенню та охороні відповідно до законодавства України.

Культурні цінності, які знаходяться за межами України на законних підставах, можуть бути повернуті шляхом укладення договору купівлі-продажу з власником культурних цінностей, обміну їх на взаємовигідних умовах або отримання в подарунок.

Культурні цінності, які на законних підставах перебувають у власності фізичних або юридичних осіб України, але походження, яких пов'язано з історією та культурою інших держав, можуть бути повернуті до цих держав шляхом укладення договору купівлі-продажу з власником культурних цінностей, обміну на взаємовигідних умовах або отримання в подарунок.

Згідно з поясненнями до УКТЗЕД, затвердженому Наказом Міндоходів від 14.01.14 №15 "Про погодження пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності", до Розділу XXI "ТВОРИ МИСТЕЦТВА, ПРЕДМЕТИ КОЛЕКЦІОНУВАННЯ ТА антикваріат" в Групі 97 "Твори мистецтва, предмети колекціонування та антикваріат" до антикваріату відносяться вироби віком старше 100 років.

Спеціально уповноваженим державним органом контролю за вивезенням, ввезенням і поверненням культурних цінностей є Відділ з питань переміщення культурних цінностей Управління музейної справи та культурних цінностей при Міністерстві культури України (далі - Орган контролю). Орган контролю виконує покладені на неї завдання і взаємодії з Головнім архівним управлінням України, Національною комісією з питань повернення в Україну культурних цінностей, Державною митною службою України, правоохоронними органами.

Орган контролю є урядовим органом державного управління у сфері контролю за вивезенням, ввезенням і поверненням культурних цінностей, яке діє у складі Мінкультури і йому підпорядковується.

Пред'явлені до вивезення (тимчасового вивезення) та повернуті після тимчасового вивезення культурні цінності підлягають обов'язковій державній експертизі. Порядок проведення державної експертизи культурних цінностей та розміри плати за неї затверджуються Кабінетом Міністрів України. Зараз становить від 7 до 27 грн.

Орган контролю за переміщенням культурних цінностей та охорони культурної спадщини за клопотанням власника культурних цінностей або уповноважених ним осіб приймає на підставі висновку державної експертизи рішення про можливість або неможливість вивезення культурних цінностей. Про прийняте рішення власник культурних цінностей чи уповноважена ним особа письмово повідомляє у місячний строк з дня офіційного надходження клопотання.

У разі прийняття Органом контролю рішення про можливість вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей власнику культурних цінностей чи уповноваженої ним особі видається свідоцтво встановленого зразка на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей. Зразок свідоцтва на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей затверджується Кабінетом Міністрів України.

Свідоцтво на право вивезення (тимчасового вивезення) культурних цінностей є підставою для переміщення вказаних в ньому культурних цінностей за межі митної території України. Вивезення культурних цінностей без цього свідоцтва забороняється.

Культурні цінності, що ввозяться в Україну, підлягають реєстрації в порядку, встановленому Міністерством культури і мистецтв України, Головним архівним управлінням України разом з Державною митною службою України. Під час ввезення культурних цінностей на територію України митному органу пред'являється свідоцтво на право їх вивезення, якщо це передбачено законодавством держави, звідки ввозяться культурні цінності. За відсутності такого свідоцтва ввезені цінності підлягають затриманню митними органами України до встановлення їх власника та одержання його доручення щодо подальшого переміщення або використання цих цінностей. Таке доручення має бути підтверджене дипломатичним представництвом або консульською установою країни, громадянином якої є власник культурних цінностей.

Тимчасове вивезення культурних цінностей може здійснюватися фізичними та юридичними особами.

Культурні цінності, тимчасово вивезені з України і не повернуті в обумовлений угодою термін, вважаються незаконно вивезеними.

Клопотання про дозвіл на тимчасове вивезення культурних цінностей пред'являється власником або уповноваженою ним особою до Органу контролю.

Вивезенню з України не підлягають:

- культурні цінності, занесені до Державного реєстру національного культурного надбання;
- культурні цінності, включені до Національного архівного фонду;
- культурні цінності, включені до Музейного фонду України.

Висновки:

Для того, щоб вивезти будь-яку культурну цінність за межі митної кордони України необхідно звернутися до Управління контролю за переміщенням культурних цінностей та охорони культурної спадщини (урядовий орган Міністерства культури України) і зробити державну експертизу.

Якщо вважається, що певна річ не є культурною цінністю, але є підстави вважати, що можуть виникнути ускладнення при проходженні митного контролю, то необхідно отримати довідку в тому же Управлінні контролю за переміщенням культурних цінностей та охорони культурної спадщини, що об'єкт культурного призначення не є культурною цінністю.

Використані джерела інформації

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1996.
2. Закон України "Основи законодавства України про культуру" від 14.02.1992 року N 2117-XII// Відомості Верховної Ради України (ВВР).- 1992
3. Закон України "Про вивіз, ввезення и повернення культурних цінностей" від 21 вересня 1999 року N 1068-XIV// Відомості Верховної Ради України (ВВР).-1999
4. Постанова КМУ від 20.06.2000 року N 983 "Про затвердженні Положення про Державну службу контролю за переміщенням культурних цінностей через державний кордон України";
5. Лист Держмитслужби від 30.12.99 N 09/1619 "Щодо митного контролю за переміщенням культурних цінностей".
6. Наказ Міністерства культури та туризму України 15.11.2002 N 647" Про погодження Переліку державних установ, закладів культури, других організацій, Яким надається право проведення ДЕРЖАВНОЇ експертизи культурних цінностей"